



Minister Klimatu i Środowiska

DGO-OPZ.050.1.2024.KN
3018338.11845076.9519513
Warszawa, 18-02-2024

**Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pani poseł Agnieszki Hanajczyk z dnia 30 stycznia 2024 r., znak K10INT966, w sprawie składowisk odpadów niebezpiecznych i wielkoobszarowych terenów zdegradowanych (tzw. WTZ), poniżej przedstawiam następujące informacje.

W celu rozwiązania problemu składowisk i innych miejsc gromadzenia odpadów gromadzonych w przeszłości na terenach państwowych zakładów przemysłowych, w czasach przed obowiązywaniem szczegółowych, współczesnych przepisów regulujących gospodarowanie odpadami i ochronę środowiska (tj. przed 1 października 2001 r.), dnia 16 czerwca 2023 r. Sejm RP uchwalił ustawę o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych¹ (tzw. ustawę o WTZ). Ustawa weszła w życie w dniu 12 września 2023 r. Efektem planowanych działań ma być przede wszystkim zabezpieczenie lub zagospodarowanie historycznych odpadów i ograniczenie wpływu wywołanego przez nie zanieczyszczenia na środowisko i zdrowie ludzi. Przepisy ustawy o WTZ mają charakter specustawy dedykowanej konkretnym, wymienionym w załączniku do ww. ustawy miejscom², które zostały uznane za najbardziej niebezpieczne. Ustawa przewiduje również identyfikację jeszcze nierozpoznanych WTZ i wprowadzenie ich do ewidencji, którą będzie prowadzić Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Odnosząc się do pytania 1 kiedy jest szansa na otrzymanie i skierowanie do samorządów środków na rekultywację, zabezpieczenie lub likwidację

¹Dz. U. z 2023 r. poz. 1719

² Aktualnie ustawa obejmuje 5 terenów:

- Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy,
- Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie,
- Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach,
- Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu,
- Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim.

historycznych składowisk odpadów niebezpiecznych na WTZ, uprzejmie informuję, że przepisy ww. ustawy przewidują elastyczny i szeroki katalog źródeł finansowania, w tym środki Unii Europejskiej (Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Fundusz Invest EU) oraz krajowych funduszy ochrony środowiska, wskazując również na możliwość pozyskania przez właściwy organ środków z innych źródeł. Jednakże wyjaśnić należy, że ustawa o WTZ nie wskazuje wprost konkretnych kwot środków na wykonanie zadań wynikających z ustawy – wysokość dofinansowania zależy od zaplanowanej w poszczególnych funduszach puli środków, a także szczegółowych zasad udzielania dofinansowania. Środki poszczególnych funduszy mogą być wykorzystywane w celu odpowiedniego montażu finansowego przedsięwzięć na WTZ w odpowiednim czasie, zgodnie z przyjętym harmonogramem. Należy także wskazać, że ustawa nie nakłada na gminę obowiązku prowadzenia działań na WTZ, w przypadku braku dostępności odpowiedniego finansowania. Ponadto, ustawa rozwiązuje kluczowy problem szacowania kosztów działań niezbędnych do podjęcia w celu poprawy stanu środowiska w poszczególnych miejscach, co pozwoli w przyszłości składać wnioski o przyznanie dofinansowania. Treść planu poprawy stanu środowiska na WTZ zależy bowiem od wyników kompleksowej oceny stanu środowiska na tym terenie, której przygotowanie umożliwiają przepisy ustawy.

Należy przy tym wyjaśnić, że za bieżący podział środków z KPO na poszczególne inwestycje odpowiada Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) jako Instytucja Koordynująca KPO. Wstępnie ocenia się, że środki KPO dla inwestycji dotyczącej WTZ będą możliwe do uruchomienia w II kwartale br. Ostateczne skierowanie środków do samorządów uzależnione jest od rozpoczęcia przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) naboru dla ww. inwestycji, złożenia wniosków o dofinansowanie przez samorzady oraz oceny złożonych projektów, następnie gotowości wnioskodawców do zawarcia umów o dofinansowanie, a w efekcie kluczowego elementu w postaci złożenia wniosków o płatność. Zatem istotne znaczenie w tym obszarze będzie miał fakt odpowiedniego przygotowania do absorpcji tychże środków zarówno po stronie rządowej oraz po stronie gmin, w szczególności zaawansowanego stopnia przygotowania do realizacji przedsięwzięć w terenie, jak również gotowość do wnioskowania o płatności.

Jeżeli chodzi o pytanie 2, dotyczące wskazania, jaka procedura jest proponowana do podziału puli środków z KPO na poszczególne WTZ, należy wyjaśnić, że powyższa kwestia, w związku z opracowywaniem dokumentacji naborowej, jest aktualnie przedmiotem analizy, jak również będzie przedmiotem konsultacji z NFOŚiGW.

Podkreślenia wymaga również istotność informacji przekazanych przez poszczególne podmioty odpowiedzialne za WTZ zgodnie z przyjętymi założeniami inwestycyjnymi w zakresie szacunkowych kosztów niezbędnych do realizacji prac. Dane te będą wymagać weryfikacji i potwierdzenia aktualności przez samorządy na etapie naboru wniosków.

Odpowiadając na pytanie 3 informuję, że aktualnie nie są planowane zmiany ustawy o WTZ. Planowane jest jednak powołanie zespołu doradczego przy Ministrze Klimatu i Środowiska, którego zadaniem byłaby m.in. analiza potrzeby takich zmian.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM